

af Censur-väsendet i Finland och en Comités i detta afseende nedsättande hade blifvit vår nya General-Gouvernör meddeladt.

Det var således för sent för att i Comiténs sammansättning åstadkomma någon förändring. Dock *synes mig* för Comiténs ledamöter stå öppet att uttala deras olika åsikter i frågan om hvad som för Finlands *nuvarande skick* vore af större nytta: en liberalare Censur-förordning jemte förvaltning eller en Presslag? I detta afseende har jag en öfvertygelse, hvilken synes mig stå i strid med Herr Kansli-Rådets; men, vill jag gerna ställa mig ett bättre bedömande och en högre insigt till upplysning och efter rättelse, såframt mig bevises, att verkställigheten af de åsikter som hylla en Presslag icke leder till olycka för vårt land i *dess närvarande beroende ställning*.

Med fullkomligaste högaktning har jag äran vara

Högädle Herr Kansli Rådets
ödmjukaste tjenare
Em. Stjernwall W:n

S:t Pet.bg den 6 Dec/24 Nov 1861

20

93 UTLÅTANDE I UNIVERSITETETS KONSISTORIUM 7.XII 1861

HUA, Centralförvaltningens arkiv

Enligt Statuterna gäller om förslags upprättande till Bibliotekarietjensten lag samma som om förslag till Professorstjenster, att nemligen afseende får fästas »endast å en hvars ådagalagda insigter i de vetenskaper, som till det ifrågavarande embetet höra».

Men likasom i medicinen den vetenskapliga insigten ådagalägges icke blott genom utgifna skrifter, utan äfven genom praktisk utöfning af vetenskapens läror, så bör äfven den för en Bibliotekarie nödiga vetenskapliga insigten vara af den art, som för embetets praktiska utöfning är erforderlig; såsom tvärtom utöfningen måste vittna om arten af den vetenskapliga insigten.

Bland de tre för kompetenta förklarade sökande står otvifvelaktigt Amanuensen D:r Elmgrén främst i ådagalagd vetenskaplig och litterär verksamhet. Äfven hans för tjensten utgifna specimen har ett i någon mon fördelaktigare vitsord, än hans medsökandes. Såväl genom detta som genom sina öfriga utgifna arbeten har D:r Elmgren på ett förtjenstfullt sätt upplyst fäderneslandets historie och litteraturhistorie. Men, för Bibliotekarietjensten är den mest omfattande insigt i allmän litteraturhistorie erforderlig, icke blott för böckernas ändamålsenliga ordnande, utan äfven och hufvudsakligen för bokrequisitionerna, på det att med de för biblioteket anslagna medel endast litteratur, som har ett blifvande värde, anskaffas. Och D:r Elmgrens utgifna skrifter ådagalägga icke, att han rigtat sina studier till kännedom om någon annan litteraturhistorie än Finlands, hvilken af kända orsaker har ett nog fattigt omfång. Jag får tillägga, att i min tanke äfven en förtrognare bekantskap med de moderna kulturspråken hos en bibliotekarie är önskvärd icke blott för kunskapen om dessa folks vetenskap och litteratur, utan äfven för språkens användande i korrespondens och i tal med biblioteket besökande fremlingar. Men det är mig icke känt och styrkes icke af D:r Elmgrens skrifter eller af något inlemnadt betyg,

50

att han skulle ega någon sådan språkkunskap.

Deremot hafva de båda öfriga sökande, Vicebibliotekarien D:r Ingelius och Lektorn D:r Collan, genom utgifna skrifter, D:r Collan äfven genom hållna föreläsningar, ådagalagt sina studier i de moderna kulturfolkens litteratur och hvardera bevisat sig innehafva den för tjenstens handhafvande nödiga språkkänedom,

Vid jemförande åter af de båda sistnämndas litterära förtjenst, anser jag D:r Ingelius hafva lemnat bevis på en mera omfattande litteraturhistorisk lärdom, D:r Collan deremot på en öfvervägande förefattartalang, i öfverensstämmelse med hans framstående snillegåfvor såsom poet och musikalisk kompositör. I min tanke är lärdomen för det ifrågavarande embetet af högre vigt, och jag måste därför anse D:r Ingelius genom utgifna skrifter hafva för detsamma dokumenterat sig bättre, än D:r Collan. Om D:r Collan är det mig bekant, att han på ett förtjenstfullt sätt handhaft värden af studentbiblioteket. Men då D:r Ingelius en längre följd af år tjenat såsom Amanuens och Vicebibliotekare vid Universitetsbiblioteket, och han på grund häraf särskilda gånger blifvit förordnad att förestå den tjenst, han nu ansökt, måste jag betrakta dessa förordnanden såsom ett offentligt intyg öfver hans skicklighet att handhafva samma tjenst; hvarför han äfven i detta hänseende är bättre dokumenterad än D:r Collan.

Det är på dessa skäl jag för min del får på förslaget uppföra:

I första rummet D:r Ingelius
andra — D:r Collan
tredje — D:r Elmgrén

beklagande att afseendet på den ifrågavarande tjenstens fordringar hindrat mig att med min röst bidraga att bereda D:r Elmgrens förtjenster om den fosterländska litteraturen ett högre erkännande, och det så mycket mera, ju mindre förtjenster på den litterära bana, han valt, hafva att motse några belöningar.

94 J. V. SNELLMAN – G. Z. YRJÖ-KOSKINEN 1861 RA, Y. S. Yrjö-Koskinens samling

Ehuru jag intet synnerligt har att i saken andraga, vill jag icke förtiga min mening, om, huru Du kunde gagneligast inrätta Din resa.

Först bör jag dock nämna, att Du icke får något officiellt tillkännagifvande angående reseunderstödet. Anmälan dertill är ju en privat ansökning. Icke heller behöfver Du lösa något dokument. På muntlig anhållan hos Rektor utanordnas medlen, som jag tror, i två poster, halfärligen förskottsvis.

Väl vore nu; om Du, förrän frågan om profession kommer till afgörande, skulle utgifva en afhandling i Svensk eller annan historie, t. ex. från tiden för de Europeiska staternas och nationernas konsolidering, hvarom talas i din ansökning.

I Paris, dit Du ämnar Dig, kan väl något dithörande sammanskrifvas, rörande Frankrike eller England eller båda. Mitt råd vore därför: Läs Franska ifrigt och parlera med parlör i hand med Din kollega Laurén. Res vid första öppet vatten direkt till Paris. Tag der en maitre. Det kostar ej mycket. Svårigheten är ej den, att hjälpligt tala, utan att förstå, hvad Fransmännen säga. Bo dertill i någon familj. Inom tre à fyra veckor är Du fullärd. Allt detta omak, på det att Du må kunna adressera Dig till någon, Fransk litteratör, resp(ektive) historiker